

Ano ang maaasahan sa bawat hakbang ng paggamot at makaraan pa nito

Kanser sa Matris

Ang talaan ng impormasyong ito ay magsasabi sa iyo kung ano ang maitatanong mo bago gamutin, habang ginagamot, at matapos gamutin ang iyong kanser sa matris. Ikaw ay makakahiling sa iyong pangkat ng karagdagang impormasyon at suporta.

Ang pakikipagtulungan sa iyong pangkat ay nangangahulugang matitiyak mo na makukuha ang paggamot, impormasyon at suporta na tama para sa iyo.

1. Pagpapatingin sa iyong doktor

Ang iyong doktor ay dapat kang suriin upang malaman ang sanhi ng di-mabuti mong pakiramdam. Sila ay magtatanong sa iyo tungkol sa anumang mga sintomas na maaaring mayroon ka (halimbawa, baka may pagdurugo sa iyong ari), o may masakit sa iyong balakang o dakong ibaba ng tiyan.

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang pagsusuri:

Pagsusuri sa loob ng balakang

Ang iyong doktor ay titingnan ang iyong puson at ari upang magsuri para sa mga pag-umbok o bukol.

Pap test o cervical smear

Ang iyong doktor ay gagamit ng isang instrumentong tinatawag na speculum upang paghiwalayin ang mga gilid sa looban ng iyong ari. Sila ay kukuha ng sampol ng mga selula sa bungad ng iyong matris at ari. Ang mga selulang ito ay ipapadala sa isang laboratoryo upang masuri sa mikroskopyo.

Pag-ultrasound sa ari ng babae

Ang iyong doktor ay gagamit ng isang maliit na instrumentong pang-ultrasound sa iyong ari. Ang mga sound wave ay ginagamit upang makakuha ng litrato ng iyong matris. Ito ay dapat gawin ng isang doktor na may karanasan sa ganitong uri ng ultrasound.

Ang iyong doktor ay dapat makipagtulungan sa iyo upang matiyak na mayroon kang impormasyon at tulong na kailangan mo. Ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor tungkol sa:

- Ano ang nangyayari sa iyong katawan at bakit ito nangyayari
- Ano ang mangyayari o maaaring mangyari
- Ano ang pakiramdam mo at paano mapananatiling mabuti ang iyong damdamin
- Sino ang makakausap mo tungkol sa pagkuha ng suportang kailangan mo
- Saan ka makakakuha ng higit pang impormasyon at suporta

Ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo ay dapat bumalik sa loob ng apat na linggo. Maaaring papuntahin ka ng doktor sa isang espesyalista para sa karagdagang pagsusuri. Ang iyong espesyalista ay isang doktor na sinanay sa pakikitungo sa mga kababaihang may kanser sa matris. Ang iyong doktor ay dapat magbigay sa espesyalista ng impormasyon tungkol sa iyong nakalipas na kalusugan, kung may iba pa sa iyong pamilya na nagkaroon ng kanser, at ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo.

Ikaw ay makakapagsama ng isang kapamilya o kaibigan sa iyong mga pagpapatingin. Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor ng karagdagang impormasyon at suporta upang tiyaking mayroon ka ng mga kinakailangan mo.

2. Mga pagsusuri

Ang espesyalista ay maaaring gumawa ng karagdagang pagsusuri upang makita kung ikaw ay may kanser sa matris. Ito ay tinatawag na diyagnosis. Kung mayroon ka ngang kanser sa matris, ang mga pagsusuri ay magpapakita kung paano lumalaki ang kanser o kung ito ay kumalat na. Ito ay tinatawag na staging.

Ikaw ay makakapagtanong sa espesyalista ng:

- Anu-anong pagsusuri ang gagawin sa iyo
- Ano ang mangyayari sa mga pagsusuri
- Ano ang maipapakita sa iyo ng mga pagsusuri

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang pagsusuri:

Pagkuha ng ultrasound sa ari ng babae

Kung hindi ka pa nagkakaroon nito.

Mga pagsusuri sa dugo

Ang espesyalista ay kukuha ng sampol ng iyong dugo. Ito ay susuriin nila upang makita kung ang iyong katawan ay gumaganang mabuti.

Ikaw ay maaaring magkaroon ng iba pang pagsusuri. Lahat ng mga pagsusuring ito ay dapat gawin sa loob ng

dalawang linggo.

Ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor tungkol sa paghanap ng isang grupong pangsuporta sa may kanser. Makakatulong ang kaalamang may iba pang tao na nakakaunawa kung ano ang iyong dinaranas.

Ang iyong mga kaibigan at kapamilya ay maaaring makipag-usap sa isang grupong pangsuporta para sa mga tagapag-alaga.

3. Paggamot

Ang iyong espesyalista ay dapat makipagtulungan sa isang pangkat. Ang iyong pangkat ay binubuo ng mga taong nakakaunawa sa kanser sa matris.

Rerepasuhin ng iyong pangkat ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo. Sila ay dapat magtanong sa iyo kung ano ang iyong nais at kailangan. Kayo ay dapat sama-samang magtulungan upang makagawa ng pinakamabuting plano para sa paggamot sa iyo.

Ikaw ay makakapagtanong sa iyong pangkat ng:

- Anong paggamot ang gagawin sa iyo
- Bakit ka ginagawan ng ganoong paggamot
- Ano ang mangyayari sa paggamot na iyon
- Ano ang magagawa ng paggamot
- Kailan sisimulan ang paggamot at gaano ito katagal
- Mga panganib at benepisyo ng paggamot
- Ano ang maaaring maramdaman mo habang ginagamot, mga side-effect, at ano ang magagawa mo upang maging mabuti ang pakiramdam hanggat maaari
- Ano ang maaasahan mo matapos ang paggamot

Ang iyong pangkat ay maaaring magmungkahi na sumali ka sa isang klinikal na pagsubok. Ang isang klinikal na pagsubok ay ginagamit upang subukan ang isang bagong paggamot, o upang tingnan kung mas mabuti ang isang paggamot kaysa sa iba. Ikaw ay makakahiling ng karagdagang panahon, o pangalawang opinyon bago ka magpasiya tungkol sa paggamot sa iyo.

Kabilang sa mga kaagapay na paggamot ang masahe, acupuncture at meditasyon, pati na iba pang gamot na maaaring gamitin mong kasabay ng paggamot sa iyo. Ang ilang paggamot ay maaaring hindi gumanang mabuti kasabay ng paggamot sa iyo. Kaya, napakahalaga na makipag-usap ka sa iyong pangkat tungkol sa anumang kaagapay na paggamot na ginagamit mo, o nanaisin mong gamitin.

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang paggamot:

Ang **pag-opera** ay ang pagtatanggal ng kanser.

Ito ang pinakakaraniwang paggamot para sa kanser sa matris. Ang pag-opera sa iyo ay dapat gawin ng isang espesyalistang may karanasan sa pag-opera ng kanser sa matris.

Ang **radiation therapy** o radiotherapy ay ang paggamit ng radiation mula sa mga x-ray upang puksain o pinsalain ang kanser.

Ang **brachytherapy** ay isang uri ng radiation therapy na naglalagay ng isang implant sa loob ng iyong katawan na malapit sa tumor. Ang implant ang magbibigay ng radiation therapy.

Maaaring ang radiation therapy lamang ang gamitin, o kasama ng pag-opera.

Ang **chemotherapy** o drug therapy ay gumagamit ng mga droga upang pigilin ang paglaki ng kanser.

Maaaring ito lamang ang gamitin o kasama ng radiation therapy.

Ang **paggamot gamit ang hormone** ay ang paggamit ng mga droga upang pigilin ang iyong katawan sa paggawa ng mga tiyak na hormone, o hadlangan kung paano gumagana ang mga hormone sa iyong katawan. Ito ay pumipigil sa paglaki ng mga selula ng kanser.

Ito ay maaaring gamitin kung ikaw ay isang babaing kabataang edad pa at nais mong magka-anak sa hinaharap. Ito ay makakatulong din sa iyong mga sintomas.

Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa paggamot at mga side-effect, ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor o **bumisita sa** www.cancer.org.au/about-cancer/treatment

Ang iyong pangkat ay dapat makipag-usap sa iyo tungkol sa mga pangangailangan mo bago ka gamutin, habang ginagamot ka, at matapos ang paggamot sa iyo. Ikaw ay makakahiling ng impormasyon at suporta sa anumang oras upang

matiyak na mayroon ka ng lahat ng kailangan mo.

Ang iyong pangkat ay makakapag-ugnay sa iyo sa ibang serbisyo at mga pangkalusugang propesyonal upang matiyak na mananatili kang malusog sa katawan at damdamin.

4. Matapos ang paggamot sa iyo

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong pangkat tungkol sa anumang mga pagbabago sa iyong mga hormone matapos ang paggamot sa iyo. Ang ilang paggamot ay maaaring mangahulugan ng maagang pagme-menopos, o paghinto ang iyong pagrereglá. Maaaring mangahulugan ito na mayroon kang mga side-effect. Halimbawa, maaaring maging pawisan ka sa gabi, may pamumula, o maging hindi interesadong makipagtalik.

Maraming paraan upang tiyaking maging malusog ang iyong pakiramdam at mapamahalaan ang iyong mga side-effect matapos ang paggamot sa iyo. Ikaw ay maaaring makipagtulungan sa iyong pangkat upang matiyak na magagawa mong muli ang gusto mong gawin sa sandaling handa ka na.

Pagkatapos ng paggamot sa iyo, ang iyong pangkat ay dapat magbigay sa iyo ng isang buod ng paggamot. Ang iyong buod ng paggamot ay taglay ang lahat ng impormasyon tungkol sa paggamot na tinanggap mo:

- Mga pagsusuring ginawa sa iyo upang madiagnos ang iyong kanser sa matris, at ang mga resulta ng mga pagsusuring ito
- Paggamot na tinanggap mo, at kung kailan ka nagkaroon nito
- Mga pangsuportang serbisyo at iba pang plano ng paggamot na natanggap mo

Ang iyong pangkat ay dapat makipagtulungan sa iyo

upang gumawa ng isang plano ngayong natapos na ang paggamot sa iyo. Ikaw at ang iyong doktor ay magkakaroon ng isang kasunod na plano na kabibilangan ng:

- Mga susunod na gagawin na pinakamabuti para sa iyo
- Mga plano para sa pamamahala ng anumang side-effect ng paggamot
- Paano mabilis na kukuha ng tulong kung sa palagay mo ay nagbalik o lumala ang kanser

Ang iyong doktor ay dapat kang tulongan at kausapin tungkol sa:

- Paghanap ng karagdagang impormasyon at suporta upang manatiling malusog sa katawan at damdamin, at makakuha ng kailangan mo
- Mga mamatyagang senyales at sintomas na maaaring mangahulugan na bumabalik ang kanser
- Pag-iingat at malusog na pamumuhay

Kung minsan, ang kanser sa matris ay maaaring magbalik matapos ang paggamot. Ito ay karaniwang natutuklasan sa susunod na pagpapatingin, o kung may mapuna kang nagbalik na anumang sintomas. Mahalagang magpasuri nang regular. Kung may mapupuna kang anumang kakaiba, pumunta ka sa iyong doktor. Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor ng pagsusuri, impormasyon at suporta.

5. Ang buhay na may kanser

Mga side-effect

May ilang tao na nagkakaroon ng mga side-effect habang sila ay ginagamot at matapos gamutin. Ang mga side-effect ay reaksiyon ng iyong katawan sa paggamot na iyong kinukuha. Ang mga ito ay normal, ngunit maaaring maging di-mabuti ang iyong pakiramdam. Ikaw ay maaaring magkaroon agad-agad ng mga side-effect, o wala man lang, o maraming buwan matapos ang paggamot sa iyo.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa iyong mga side-effect, o **bumisita sa www.cancervic.org.au/about-cancer/survivors/long-term-side-effects**

Advanced care plan

Ang iyong doktor ay maaaring makipagtulungan sa iyo upang gumawa ng isang advanced care plan. Ang isang advanced care plan ay isang paraan ng pagsasaad ng

iyong mga ninanais at tinitiyak na alam ng lahat kung ano ang gusto mong pangangalagang medikal sa hinaharap.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa magkasamang paggawa ninyo ng isang advanced care plan, o **bumisita sa www.advancecareplanning.org.au**

Palliative care

Ang palliative care ay maaaring gamitin sa ibat ibang hakbang ng paggamot sa iyo upang tulungang bumuti ang iyong pakiramdam. Ang palliative care ay makakatulong sa pagpapaghinhawa ng sakit, mabawasan ang iyong mga sintomas at pabutihin ang kalidad ng iyong buhay.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa uri ng palliative care na pinakamabuti para sa iyo, o **bumisita sa www.palliativecare.org.au**

Gastos

May mga gastos sa bawat hakbang ng iyong kanser kabilang ang paggamot, akomodasyon at pagbiyahe. Ikaw ay maaaring magkagastos kung ginagamot ka sa isang pribadong serbisyong pangkalusugan kahit na mayroon kang pribadong pangkalusugang seguro.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong pangkat at sa pribadong pangkalusugang taga-seguro kung may mga tanong ka tungkol sa halaga ng bawat paggamot na maaaring gawin sa iyo. Ikaw ay maaari ding makipag-usap sa social worker sa iyong ospital.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng paggamot sa iyo, o **bumisita sa** www.canceraustralia.gov.au/affected-cancer/living-cancer/dealing-practical-aspects-cancer/costs-treatment

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng akomodasyon at pagbiyahe, o **bumisita sa** www.cancercouncil.com.au/get-support/practical-support-services

Maraming bagay na pag-iisipan kapag mayroon kang kanser sa matris. Marami ding impormasyon at suporta. Mahalagang gawin mo kung ano ang tama para sa iyo. Ikaw ay maaaring makipagtulungan sa iyong pangkat upang matiyak na mayroon kang pinakamagaling na pangangalaga.

Impormasyon at suporta

Cancer Council

- Ikaw ay maaaring makipag-usap sa isang pang-kanser na nars: **13 11 20**
- Kung kailangan mo ng tagasalin sa wika: **13 14 50**

Carers Australia

- Impormasyon at suporta para sa mga tagapagalaga: **1800 242 636**

